אחר שריבה הכתוב ומיעט אמרת מרבה אני את אלו שהיה פסולן בקדש ומוציא אני את אלו שלא היה פסולן בקדש קתני מיהת יוצא דופן דלא מאי לאו יוצא דופן דקדשים אמר רב הונא בריה דרב נתן לא יוצא דופן דבכור בכור °מפטר רחם נפקא אלא מאי דקדשים °מאמו אמו נפקא האי מאי אי אמרת בשלמא דקדשים היינו דאצריכי תרי קראי חד לבהמת חולין דאוליד דרך דופן ואקדשה וחד לבהמת קדשים דאוליד דרך דופן וקסבר *ולדות קדשים בהוייתן הן קדושים אלא אי אמרת דבכור מפטר רחם נפקא הכי נמי מסתברא מדקתני הרובע והנרבע והמוקצה והנעבד והכלאים הני מהכא נפקא מהתם נפקא °מן הבהמה **להוציא הרובע והנרבע מן הבקר להוציא את הנעבד מן הצאן להוציא את המוקצה ומן הצאן להוציא את הנוגח והו כלאים מהכא נפקא מהתם נפקא °שור או כשב או עז שור **פרט לכלאים או עז פרט לנדמה אלא אצטריכו תרי קראי חד לבהמת חולין וחד לבהמת קדשים הכא נמי איצטריך תרי קראי ת"ר המקשה שלשה ימים ויצא ולד דרך דופן הרי זו יולדת בזוב ורבי שמעון אומר אין זו יולדת בזוב ודם היוצא משם טמא ורבי שמעון מטהר בשלמא רישא רבי שמעון לטעמיה ורבנן לטעמייהו אלא סיפא במאי פליגי אמר רבינא כגון שיצא ולד דרך דופן

ודם

תורה אור: מאמו (ויקרא כב) · מן הבהמה (ויקרא א) · שור או כשב (שם כב)

אחר שריבה הכתוב ומיעט אמרת כו'. הואיל וכתוב אחד ריבה וכתוב אחד מיעט מעתה יש לך לילך אחר אומד הדעת: מרבה אני את אלו שהיה פסולן בקדש. שלאחר שבאו לעזרה אירע פסולן: מפטר רחם נפקא. דלא קדיש וכיון דחולין הוא למה לי למעוטי פשיטא אם עלה ירד: מאמו אמו נפקא. נמי דלא קדיש דגמר מבכור: תרי קראי. אמו אמו חדא: חד לבהמה דחולין דאוליד דרך דופן ואקדשיה. ושמעינן מאמו אמו דלא קדיש וחד לבהמה דקדשים דעל כרחך ולד היוצא ממנה קדוש מאליו ואיצטריך למעוטי מזבח' דאע"ג דקדיש אם עלה ירד הואיל ולא היה פסולו בקדש: וקסבר ולדות קדשים בהוייתן הן קדושין נראה בעיני דלא גרסי ליה ופירוש משובש הוא דכל שכן למאן דאמר משעת יצירה הן קדושים דהיינו במעי אמו דאיצטריך למעוטי מזבח: הכי נמי מסתברא. דכל הני פסולין דהכא בבהמות קדשים קאמר. ורובע ונרבע כגון שהקדישן ולבסוף נרבעו. ומוקצה ונעבד נמי בקדשים קלים ואליבא דרבי יוסי הגלילי דאמר ממון בעלים הן ויכול לאוסרן והכי נמי מוקמינן בפרק בתרא דזבחים (דף קיד.) ואתנן ומחיר כשנתן לה עובר בהמת קדשים קלים באתנן וקסבר בהוייתן הם קדושים ולא קודם לכן לפיכך איסור אתנן ומחיר חל עליהם וקדושה דממילא נמי חיילא עלייהו והרי הם קדושים. וכלאים וטרפה ויוצא דופן נמי טולדות קדשים: הכי נמי מסתברא. דבקדשים קאי ותרי קראי איצטריכא ליה כדאמר מדקתני הרובע והנרבע וקא ממעט להו מהאי קרא וכי מהכא נפקא מהתם נפקא: מן הבהמה. אדם כי יקריב מכם מן הבהמה ולא כל בהמה להוציא את הרובע והנרבע: נוגח. שהמית את האדם. והאי רובע ונרבע ונוגח דקתני כגון על פי עד אחד או על פי הבעלים דמודה בקנס פטור הלכך להדיוט שרי ולגבוה אסור אבל ע"פ שני עדים בסקילה הוא ולהדיוט נמי אסור: כלאים. מן העז ומן הכבש: נדמה. אביו ואמו מן העז והוא כבש. וכיון דנפקי מהתם דלא קדש למה לי למעוטי מהכא דירדו הא חולין נינהו: לבהמה דחולין. ואקדשה: המקשה ג' ימים. בימי זיבה ורואה דם כל שלשה דרך רחם: ויצא ולד דרך דופן הרי זו יולדת בזוב. כלומר זבה היא דכי טיהר רחמנא מזיבה דם הקושי הני מילי בלידה מעלייתא אבל דרך דופן לאו לידה היא: אין זו יולדת בזוב. ור"ש לטעמיה דאמר (לעיל מ.) יוצא דופן ולד מעליא הוא ומטהר את קישויו: ודם היוצא משם. לקמן מפרש מאי קאמר: ר"ש לטעמיה. דאמר במתניתין (שם) יושבין עליו ימי טומאה אפילו בלידה יבשתא וימי טהרה אלמא ולד הוא הלכך לענין קושי נמי ולד הוא ומטהר את קישויו: אלא סיפא במאי פליגי. הא ליכא למימר דם היוצא עמו דרך דופן יהיה טמא כדם הלידה דאם כן איפכא מבעי ליה רבי שמעון מטמא דאמר ולד הוא וחכמים מטהרים אלא ודאי אפי' לרבי שמעון לא הוי אלא כדם המכה והא דאמר רבי שמעון במתניתין יושבין עליו ימי טומאה משום ולד קאמר ולא משום דם:

1 בס"א: חולא.

משמע בריש מעילה דמשום שחיטה לבדה שנעשה כהכשר לא חשיב פסולו בקדש אף לרבי שמעון דפריך רב יוסף לרבה מדתניא בפרק (א) דם חטאת העוף בזבחים (דף סו:) ומסיק אין מטמאין (ב) בבית הבליעה וקתני לעיל שלא העוף שעשאה כמעשה החטאת ותנן התם (דף סח:) כל שפסולו בקדש אינו מטמא וה"ה דלא ירדו ומאי פריך הא התם מוכח בזבחים דעולת העוף שעשאה כמעשה חטאת היינו שהמליקה ממטה למטה אבל המליקה היתה במקומה אלא ודאי רבה דאמר ירדו אפילו שחט בצפון וקבל בדרום דמשום שחיטה גרידא לא מקרי פסולו בקדש אף לרבי שמעון ומיהו יש לדחות דבשחט בצפון מודה רבה דלא ירדו ופריך ליה רב יוסף משום שהמליקה הוי כמו השחיטה שמולק ומוציא דם מן העוף כמו שעשה בשחיטה ואע"פ שמלק למעלה כיון שמיצה למטה הוי כשחט בדרום: **שהיה** פסולן בקדש. שאין פסולן יכול להיות עד לאחר שהוקדש אבל רובע ונרבע מצי להיות כשהן חולין וקשה דאמרינן בזבחים פ' חטאת העוף (דף סח:) זר וסכין מטמאין (ג) אלמא חשיב אין פסולן בקדש אע"ג דלא שייכי עד לאחר שהוקדש ושמאל ולילה נמי הוה מטמאין אי לאו דאית להו הכשר במקום אחר כדאמר התם ודוקן שבעין קאמר רבי עקיבא דאם עלו לא ירדו משום דכשר בעוף אלמא חשיב פסולו בקדש אע"ג דיכול להיות קודם הקדש ונראה לפרש דהכא דכוותא כי כשר במקום אחר קרי פסולו בקדש ושחט בלילה אית ליה הכשר באברים ופדרים ויוצא דמה שכן כשר באימורים ואימורים שכן כשר בבמה ונשפך דמה כיון שקבלה היתה בהכשר מיקרי פסולו בקדש ולשון פסולו בקדש היינו שאין כאן פסול גמור אלא נפסל בקדושתו וכן משמע דפריך התם מ"ש שמאל דאית ליה הכשר ביום הכיפורים ולילה באברים ופדרים ולכך אין מטמאין דהוי פסולן בקדש: **היינו** דאיצטריך תרי קראי. וא"ת וליבעי ג' קראי בכל הפסולין כמו בטרפה דחשיב הכא בהדייהו דבפרק קמא דמנחות (דף ו.) מצריך ב' קראי בטרפה חד לנטרפה קודם הקדשה וחד לנטרפה לאחר הקדשה ואפילו הכי איצטריך הכא למעוטי מזבח דאם עלתה תרד וה"נ בשאר פסולין ליבעי תרי קראי בלא קרא דהאי חד לקודם הקדש וחד לאחר הקדש דלא ימעט וקרא דהכא לירדו ויש לומר כיון דגלי לן קרא בטרפה ה"ה לשאר פסולים: **קסבר** ולדות קדשים בהוייתן הן קדושים. פרש"י דל"ג ליה דהא לר"ש למ"ד במעי אמן הן קדושים דאיצטריך למעוטי מזבח ונראה דגרס ליה ולרבותא נקטיה דאע"ג דבהוייתן הן קדושים ולא קדם הקדשן לפסולן איצטריך קרא למעוטי כיון דהפסול לא בא אלא בבת אחת אבל לא מצי למנקט קסבר במעי אמן הן קדושים דהא בסוף פרק דם שחיטה (כריתות דף כג:) קאמר דקסבר ר"ש בהוייתן הן קדושים וכן מוכח מתניתין דמוקי קרא דולא לבהמת קדשים ואתנן ומחיר לא משכחת אחר הקדש אפי' לרבי יוסי הגלילי דאמר קדשים קלים ממון הדיוט הוא דאמר בפרק מי שהיה טמא (פסחים דף צ.) לכל נדר פרט לנדור שאין אתנן חל עלייהו ולא משכחת אלא בולדות קדשים וכמ"ד בהוייתן הן קדושים ונתנם לזונה בשעת כבשן והכי מוקי לה בפ' פרת חטאת (זבחים דף קיד.) וכן פי"ה וא"ת דבשילהי תמורה (דף לג:) תנן אלו הן הנקברים קדשים שהפילו וחולין שנשחטו בעזרה ור"ש אומר חולין שנשחטו בעזרה ישרפו משמע דלא פליג אקדשים שהפילו וכיון דבהוייתן הן קדושים אמאי יקברו והלא אין קדושה חלה עלייהו כדתנן פרק כילד מערימין (שם דף כד:) רשב"ג אומר ולדה טומטום ואנדרוגינוס אין קדושה חלה עלייהו וקאמר דקסבר דבהוייתן הן קדושים ואפילו קדושת דמים אין חלה עלייהו ודאי חלה הא אמר בפרק אלו קדשים (שם דף יט:) תנו דנהי קדושת דמים נתפסה נמי קדושת הגוף ואם כן קדשים שהפילו דלאסורים בהנאה לרבי שמעון אמאי ויש לומר דפליג גם ארישא אלא דלא נחת לפלוגי אלא בחולין שנשחטו בעזרה תדע דהא חשיב התם כמו בשר בחלב בקבורה ולרבי שמעון שרי בהנאה בפ"ק דבכורות (דף י.) א"נ י"ל דנפל קדושה חלה עלויה טפי מטומטום ואנדרוגינוס משום דלאו הוה בר קיימא היה ראוי לקרבן וא"ת כיון דסבר בהוייתן הן קדושים היאך קדושה חלה על יוצא דופן וכלאים דמ"ש מטומטום ואנדרוגינוס וי"ל דמיירי כגון שהקדישן בפה קודם שטלדו דאע"ג דאין קדושת אמן חלה עליהם קדושת פה חלה עליהם מידי מתני' דכילד מערימין (תמורה דף כד:) משמע דאפילו בקדושת פה אין קדושה חלה עליהם ועוד דבשילהי פ"ב דתמורה (דף יז.) קאמר אי אתה מוצא אלא בולדות קדשים ואליבא דרבי יהודה ואמאי לא משכחת בהקדישו בפה וצמת י"ל דדווקא טומטום ואנדרוגינוס אין קדושה חלה עליהם: **ורבנן** לטעמייהו. וא"ת אע"ג דלא מטמאי לידה מ"מ ליטהר דם קושיה דהא' בהפילה רוח פריך בפ"ק (לעיל דף ח:) שיהא קושיה טהור אע"ג דאין טוען לה ימי טומאה וימי טהרה וי"ל דהתם משום דבעי למימר דמיקרי לידה כדמייתי קרא כמו ילדנו רוח אבל הכא מיעטיה קרא מרין ולד:

ואודא

עין משפט נר מצוה

יא א ב ג ד מיי' פ"ג מהל' איסורי מזבח הלכה ו:

יב ה מיי' שם הל"ד:

יג ו מיי' שם הל"ה:

יד ז מיי' פ"ד מהל' איסורי ביאה הל"ט סמג עשין רמג:

טו ח מיי' שם הל"ו מהל' משכב ומושב הלכה ט:

תוספי הרא"ש

שהיה פסולן בקדש. פרש"י לאחר שבאו לעזרה אירע פסולן. וקשה לפירוש רא"ב רובע ונרבע בעזרה נמי והוה לן למימר אם עלו לא ירדו. ות"ק דבזבחים פ' חטאת העוף השיב ר' יוחנן סליקא [illegible]

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה (נשמט דקודם) וכיסכן וכו' מדתניא בפ' חטאת העוף כצ"ל ותיבת דם נמחק: (ב) בא"ד אין מטמאין בגדים בבית הבליעה וקתני לעיל שלא העוף שעשאה כמעשה חטאת פסולה ותנן התם כל שפסולו בקדש אינו מטמא בגדים אבית הבליעה וה"ה דלא ירדו: (ג) ד"ה שהיה וכו' מטמאין בגדים אבית הבליעה אלמא חשיב:

[זבחים לז. קיד. מנחות פב. חולין ל. תמורה כח. כריתות כג:]

ב"ק מ: תמורה כח. בכורות מא. [זבחים פה:]

חולין לח. ב"ק מ: בכורות יב. יז. ס.

מוסף רש"י

אמרת. ומעלמא, מרבה אני את אלו שהיה פסולן בקדש. משבאו לעזרה נפסלו (זבחים פד:).

בהוייתן הן קדושים. כשנולדים הן קדושים ולא במעי אמן (זבחים לז. מנחות פב. תמורה יט.). ולהכי נקט לשון בהוייתן, משום הא דוולדות קדשים קדושים נפקא לן בפ"ק דבכורות (יז:) מיהיו לך, דכתיב רק קדשיך אשר יהיו לך אלו הולדות (מנחות שם וכעי"ז זבחים קיד. וכריתות כג:).

מן הבהמה. ממקצת בהמות ולא כולן (ב"ק מ:).

הרובע והנרבע. ע"פ עד אחד או ע"פ הבעלים, שלא נסקל, דפסול לגבי מזבח (שם).

את הנעבד. [illegible]

[illegible] איצטריך למעוטי טומאת תרומה ודרים ליה שפיר ולרבותא נקטיה אע"ג דקסבר בהוייתן הן קדושים איצטריך למעוטי כיון דלא קדם פיסולן להקדישן אבל אי אשר למר במעי אמן [illegible]
[illegible] דסבר ר' שמעון בהוייתן הן קדושים להתנא תנא דאמר לר' שמעון דאין איסור חל על איסור אפי' בקדשים דמוקי כל חלב בולדות קדשים וקסבר בהוייתן הן קדושים והוי [illegible]
[illegible] דצריך לאוקמי הנך פסולי בבהמה דקדשים שלא קדם הפסול להקדש ואתנן ומחיר לא משכחת לה אלא כמ"ד בהוייתן הן קדושים ונתן לה ולד קדשים באתננה ואי במעי [illegible]
[illegible] (לא) אתנן ומחיר חל עליהן כדמוכח פ' בתרא דזבחים וכן פרש"י. ותימה וכיון דקסבר בהוייתן הן קדושים היאך קדושה חל על יוצא דופן וכלאים הא משמע בפ' כיצד מערימין [illegible]
אין קדושה חלה עליהן למ"ד בהוייתן הם קדושים וצריך לחלק בין טומטום ואנדרוגינוס ליוצא דופן וכלאים משום דניכר פיסול בגופן:

(א) נ"ל מליקה זו וסכין דמטמאין בגדים אבית הבליעה והלא וכו'.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com